

Warszawa, dnia 26 sierpnia 2013 r.

Poz. 25

**ZARZĄDZENIE Nr 51/2013
PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO**

z dnia 22 sierpnia 2013 r.

w sprawie zakresu tematycznego obowiązującego na egzaminach na maklera giełd towarowych

Na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 48, poz. 284, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1

Ustala się zakres tematyczny obowiązujący na egzaminach na maklera giełd towarowych, określony w załączniku do zarządzenia.

§ 2

Traci moc zarządzenie Nr 48/2011 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia zakresu tematycznego obowiązującego na egzaminach na maklerów giełd towarowych.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Finansowego

Andrzej Jakubiak

Załącznik do Zarządzenia Nr 51/2013 Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2013 r. (poz. 25)

ZAKRES TEMATYCZNY OBOWIĄZUJĄCY NA EGZAMINACH NA MAKLERA GIEŁD TOWAROWYCH

1. ZAGADNIENIA PRAWNE

1.1. Zagadnienia prawa cywilnego.

- 1.1.1. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych, skutki dokonania czynności prawnej przez osobę pozbawioną zdolności prawnej lub o ograniczonej zdolności do czynności prawnych.
- 1.1.2. Osoby prawne. Pojęcie osoby prawnej, powstanie, ustrój, działanie i ustanie osoby prawnej.
- 1.1.3. Przedsiębiorstwo – definicja, sprzedaż przedsiębiorstwa.
- 1.1.4. Czynności prawne.
- 1.1.5. Zawarcie umowy.
 - 1.1.5.1. Pojęcie umowy.
 - 1.1.5.2. Sposoby zawarcia umowy.
 - 1.1.5.3. Umowa przedwstępna.
 - 1.1.5.4. Pojęcie oferty.
 - 1.1.5.5. Regulaminy a wzorce umów.
- 1.1.6. Formy czynności prawnych.
- 1.1.7. Wady oświadczenia woli.
- 1.1.8. Warunek i termin.
- 1.1.9. Przedstawicielstwo – pełnomocnictwo i prokura.
 - 1.1.9.1. Istota pełnomocnictwa i jego rodzaje.
 - 1.1.9.2. Ustanowienie pełnomocnika i zakres jego działania.
 - 1.1.9.3. Pozycja prawna posłańca i zastępcy pośredniego.
 - 1.1.9.4. Udzielenie, odwołanie i wygaśnięcie prokury.
 - 1.1.9.5. Prokura łączna i samoistna.
- 1.1.10. Zobowiązania.
 - 1.1.10.1. Pojęcie zobowiązania.
 - 1.1.10.2. Pojęcie szkody.
 - 1.1.10.3. Należyta staranność.
 - 1.1.10.4. Solidarność wierzycieli.
 - 1.1.10.5. Solidarność dłużników.
 - 1.1.10.6. Wykonywanie zobowiązań i skutki niewykonania zobowiązań.
 - 1.1.10.7. Zmiana wierzyciela i dłużnika.
 - 1.1.10.8. Umowa sprzedaży.
 - 1.1.10.9. Umowa zlecenia.
 - 1.1.10.10. Umowa agencyjna.
 - 1.1.10.11. Umowa komisju.
 - 1.1.10.12. Umowa przechowania.
 - 1.1.10.13. Umowa składu.
 - 1.1.10.14. Papiery wartościowe.
 - 1.1.10.14.1. Zasadnicze właściwości papieru wartościowego.
- 1.2. Zagadnienia prawa handlowego i papierów wartościowych.**
 - 1.2.1. Zagadnienia ogólne.
 - 1.2.1.1. Rodzaje spółek handlowych – spółki osobowe, spółki kapitałowe.

- 1.2.1.2. Definicja spółki jednoosobowej, spółki dominującej i spółki powiązanej.
- 1.2.1.3. Zwykła większość głosów, bezwzględna większość głosów, kwalifikowana większość.
- 1.2.1.4. Publikacja ogłoszeń spółek.
- 1.2.2. Spółka akcyjna.
 - 1.2.2.1. Powstanie spółki.
 - 1.2.2.2. Prawa i obowiązki akcjonariuszy, akcja, księga akcyjna, przywileje głosowe, dywidenda.
 - 1.2.2.3. Organy spółki.
 - 1.2.2.3.1. Zarząd – kompetencje, skład, wybór, mandat, kadencja, zasady działania.
 - 1.2.2.3.2. Nadzór, rada nadzorcza – kompetencje, skład, wybór, kadencja, zasady działania.
 - 1.2.2.3.3. Walne zgromadzenie.
 - 1.2.2.4. Zmiana statutu, podwyższenie kapitału zakładowego, prawa do akcji, prawo poboru, obniżenie kapitału zakładowego.
 - 1.2.2.5. Rozwiązanie i likwidacja spółki akcyjnej.
 - 1.2.2.6. Odpowiedzialność cywilnoprawna.
- 1.2.3. Przepisy karne przewidziane w kodeksie spółek handlowych.
- 1.2.4. Obligacje.
 - 1.2.4.1. Emitenci obligacji.
 - 1.2.4.2. Zawartość, formy i rodzaje obligacji.
 - 1.2.4.3. Zasady emisji obligacji.
 - 1.2.4.4. Obligacje zamienne.
 - 1.2.4.5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.
 - 1.2.4.6. Obligacje przychodowe.
 - 1.2.4.7. Umarzanie obligacji.
 - 1.2.4.8. Rola banku – reprezentanta i obowiązki emitenta wobec banku – reprezentanta.
- 1.2.5. Indeksy obligacji.
- 1.2.6. Bony skarbowe.
 - 1.2.6.1. Zasady emisji bonów skarbowych.
- 1.3. Zagadnienia z zakresu obrotu towarami giełdowymi.**
 - 1.3.1. Działalność maklerska w zakresie towarów giełdowych (w tym instytucje rynku towarów giełdowych).
 - 1.3.1.1. Obrót towarami giełdowymi na rynku regulowanym – rynek regulowany giełdowy, rynek regulowany pozagiełdowy.
 - 1.3.1.2. Tajemnica zawodowa.
 - 1.3.1.2.1. Definicja tajemnicy zawodowej.
 - 1.3.1.2.2. Podmioty obowiązane do zachowania tajemnicy zawodowej.
 - 1.3.1.2.3. Czas trwania obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej.
 - 1.3.1.2.4. Możliwość ujawnienia/przekazania informacji stanowiących tajemnicę zawodową.
 - 1.3.2. Dopuszczenie do obrotu giełdowego i zagadnienia z zakresu obrotu towarami giełdowymi.
 - 1.3.2.1. Rzeczy oznaczone co do gatunku.
 - 1.3.2.2. Różne rodzaje energii.
 - 1.3.2.3. Limity wysokości produkcji lub emisji zanieczyszczeń.
 - 1.3.2.4. Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia.
 - 1.3.2.5. Niebędące instrumentami finansowymi prawa majątkowe, których cena zależy bezpośrednio lub pośrednio od ceny lub wartości oznaczonych co do gatunku rzeczy, określonych rodzajów energii, mierników i limitów wielkości produkcji, emisji zanieczyszczeń lub praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia.
 - 1.3.2.6. Transakcje giełdowe i reprezentacja w transakcjach giełdowych.
 - 1.3.3. Komisja Nadzoru Finansowego – zadania w zakresie nadzoru nad instytucjami rynku towarów giełdowych.
 - 1.3.3.1. Prawo dostępu do informacji stanowiących tajemnicę zawodową, możliwość i zakres przekazania takich informacji.

- 1.3.3.2. Wydawanie zezwoleń, uprawnienia kontrolne, nakładanie sankcji.
- 1.3.3.3. Prowadzenie listy maklerów giełd towarowych (wpisy, skreślenia, aktualizacja informacji).
- 1.3.3.4. Powództwa przeciwko spółce prowadzącej giełdę.
- 1.3.3.5. Komisja egzaminacyjna dla maklerów giełd towarowych – uprawnienia Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego.
- 1.3.3.6. Publikacje w Dzienniku Urzędowym Komisji Nadzoru Finansowego.
- 1.3.4. Podstawy prawa podatkowego w obrocie towarami giełdowymi.
- 1.4. Zagadnienia prawne niektórych podmiotów gospodarczych.**
- 1.4.1. Wybrane zagadnienia z zakresu prawa energetycznego.
 - 1.4.1.1. Przedsiębiorstwo energetyczne i zasady jego działalności.
 - 1.4.1.2. Dostarczanie energii.
 - 1.4.1.3. Sprzedaż energii.
 - 1.4.1.4. Świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii.
 - 1.4.1.5. Obowiązki i odpowiedzialność przedsiębiorstw energetycznych, odbiorców końcowych, towarowych domów maklerskich, domów maklerskich.
 - 1.4.1.6. Świadectwa wytworzenia energii elektrycznej.
 - 1.4.1.7. Instrukcje ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej i dystrybucyjnej.
 - 1.4.1.8. Działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego.
 - 1.4.1.9. Gospodarka zapasami paliw.
 - 1.4.1.10. Bezpieczeństwo energetyczne państwa.
 - 1.4.1.11. Udzielanie koncesji na rynku energetycznym.
 - 1.4.1.12. Sprzedaż energii elektrycznej na giełdach towarowych i na rynkach regulowanych – przetarg, internetowa platforma handlowa.
- 1.4.2. Przepisy regulaminowe poszczególnych giełd towarowych dotyczące obrotu towarami giełdowymi oraz prawami pochodnymi.
 - 1.4.2.1. Przepisy obowiązujące na Towarowej Giełdzie Energii S.A.
 - 1.4.2.1.2. Zasady obrotu i rozliczeń na Rynku Dnia Następnego.
 - 1.4.2.1.3. Zasady obrotu i rozliczeń na Rynku Dnia Bieżącego.
 - 1.4.2.1.4. Zasady obrotu i rozliczeń na Rynku Praw Majątkowych do świadectw pochodzenia z OZE.
 - 1.4.2.1.5. Zasady obrotu i rozliczeń na Rynku Uprawnień do Emisji CO₂.
 - 1.4.2.1.6. Warunki obrotu dla kontraktów terminowych typu BASE.
 - 1.4.2.1.7. Warunki obrotu dla kontraktów terminowych typu PEAK5.
 - 1.4.2.1.8. Prowadzenie Rejestru Świadectw Pochodzenia.
 - 1.4.2.2. Przepisy obowiązujące na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. – Rynek Energii Giełdy Papierów Wartościowych.
 - 1.4.2.2.1. Zasady obrotu towarami giełdowymi organizowanego przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.
 - 1.4.2.2.2. Zasady obrotu na Rynku Dobowo-Godzinowym Energii Elektrycznej.
 - 1.4.2.2.3. Zasady obrotu na Rynku Terminowym Energii Elektrycznej.
- 2. PODSTAWOWE ZAGADNIENIA Z ZAKRESU RACHUNKOWOŚCI FINANSOWEJ**
- 2.1. Cel i zakres rachunkowości.
- 2.2. Podstawowe pojęcia wykorzystywane w rachunkowości.
- 2.3. Nadrzędne zasady prowadzenia rachunkowości.
- 2.4. Zasady (polityka) rachunkowości.
- 2.5. Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych.
 - 2.5.1. Ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych.
 - 2.5.2. Miejsce prowadzenia ksiąg rachunkowych.

- 2.5.3. Otwieranie i zamykanie ksiąg rachunkowych.
- 2.5.4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera.
- 2.5.5. Organizacja wewnętrzna i części składowe ksiąg rachunkowych.
- 2.5.6. Dowody księgowo.
- 2.5.7. Cechy zapisów w księgach rachunkowych.
- 2.5.8. Wymagania odnośnie do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych.
- 2.5.9. Zasady ujmowania zdarzeń w księgach rachunkowych.
- 2.5.10. Inwentaryzacja.
- 2.6. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego.
 - 2.6.1. Metody wyceny aktywów i pasywów.
 - 2.6.2. Wycena aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych.
 - 2.6.3. Wycena a założenie o kontynuacji działalności.
 - 2.6.4. Wpływ wyceny aktywów i pasywów na wynik finansowy.
 - 2.6.5. Amortyzacja.
 - 2.6.6. Trwała utrata wartości.
 - 2.6.7. Rezerwy.
 - 2.6.8. Odroczony podatek dochodowy.
 - 2.6.9. Kapitał i jego wycena.
 - 2.6.10. Ustalanie przychodów.
 - 2.6.11. Zasady ustalania wyniku finansowego (w bankach, zakładach ubezpieczeń, zakładach reasekuracji oraz pozostałych jednostkach).
- 2.7. Sprawozdawczość finansowa.
 - 2.7.1. Cele.
 - 2.7.2. Zasady ogólne sporządzania sprawozdań finansowych.
 - 2.7.3. Zasady ujawniania informacji w sprawozdaniach finansowych.
 - 2.7.4. Cechy jakościowe sprawozdań finansowych.
 - 2.7.5. Sprawozdania finansowe (zasady sporządzania i formy prezentacji).
 - 2.7.5.1. Wprowadzenie do sprawozdania finansowego.
 - 2.7.5.2. Bilans.
 - 2.7.5.3. Rachunek zysków i strat.
 - 2.7.5.4. Rachunek przepływów pieniężnych.
 - 2.7.5.5. Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym.
 - 2.7.5.6. Informacja dodatkowa.
 - 2.7.6. Uprozczone sprawozdania finansowe (zasady sporządzania i formy prezentacji).
 - 2.7.7. Łączne sprawozdania finansowe (zasady sporządzania i formy prezentacji).
 - 2.7.8. Badanie sprawozdań finansowych.
 - 2.7.8.1. Ogólne zasady badania sprawozdań finansowych.
 - 2.7.8.1.1. Cel badania sprawozdań finansowych.
 - 2.7.8.1.2. Dokumenty z badania sprawozdań finansowych (zawartość, zasady sporządzania).
 - 2.7.8.1.3. Dokonywanie wyboru biegłego rewidenta.
 - 2.7.8.1.4. Uprawnienia biegłego rewidenta.
 - 2.7.9. Ogłaszanie sprawozdań finansowych.
 - 2.7.9.1. Sposób i miejsce ogłaszania sprawozdań finansowych.
 - 2.7.9.2. Odpowiedzialność za ogłaszanie sprawozdań finansowych.

3. GIEŁDA TOWAROWA W POLSCE

- 3.1. Istota giełdy towarowej.

- 3.1.1. Czym jest giełda towarowa – definicja giełdy towarowej.
- 3.1.2. Tworzenie i ustrój organizacyjny giełdy towarowej.
- 3.1.3. Cel działania spółki prowadzącej giełdę towarową.
- 3.1.4. Zasady tworzenia i funkcjonowania giełdy towarowej.
- 3.1.5. Zezwolenie na prowadzenie giełdy.
- 3.1.6. Statut spółki i regulamin giełdy.
- 3.1.7. Dopuszczenie do obrotu giełdowego.
- 3.1.8. Tryb i warunki wprowadzania do obrotu giełdowego praw majątkowych.
- 3.2. Członkowie giełdy towarowej.
 - 3.2.1. Definicja członka giełdy – warunki członkostwa.
 - 3.2.2. Prawa i obowiązki członków giełdy.
 - 3.2.3. Towarowe domy maklerskie.
 - 3.2.3.1. Formy prawne prowadzenia działalności.
 - 3.2.3.2. Przedmiot działalności.
 - 3.2.3.3. Tworzenie towarowych domów maklerskich.
 - 3.2.3.4. Prowadzenie i zaprzestanie działalności maklerskiej (w tym tryb i warunki postępowania przy zawieraniu transakcji i dokonywaniu rozliczeń, prowadzeniu ewidencji i archiwizacji transakcji, ustanawianiu i realizacji zabezpieczeń spłaty kredytów i pożyczek udzielonych na nabycie towarów giełdowych oraz zabezpieczaniu wiarytelności na towarach giełdowych).
 - 3.2.3.5. Zezwolenie na prowadzenie działalności maklerskiej (wniosek o udzielenie zezwolenia, odmowa udzielenia zezwolenia, cofnięcie i wygaśnięcie zezwolenia).
 - 3.2.3.6. Obowiązki informacyjne towarowych domów maklerskich (w tym zakres, tryb i terminy dostarczania informacji).
 - 3.2.3.7. Minimalna wielkość środków własnych towarowych domów maklerskich.
 - 3.2.3.8. Uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego wobec towarowych domów maklerskich (w tym nałożenie sankcji, uprawnienia kontrolne, zgoda na nabycie lub objęcie udziałów lub akcji towarowych domów maklerskich, uprawnienia wobec spółki, która zaprzestała prowadzenia działalności maklerskiej).
 - 3.2.3.9. Izby gospodarcze tworzone przez towarowe domy maklerskie.
 - 3.2.4. Pozostali członkowie giełdy towarowej – prowadzenie działalności na giełdzie towarowej.
 - 3.3. Maklerzy giełd towarowych.
 - 3.3.1. Warunki i termin wpisu na listę maklerów giełd towarowych.
 - 3.3.2. Wniosek o wpis na listę.
 - 3.3.3. Obowiązki informacyjne.
 - 3.3.4. Pojęcie, zakres i zasady wykonywania zawodu.
 - 3.3.5. Podstawy skreślenia z listy maklerów giełd towarowych lub zawieszenia uprawnień do wykonywania zawodu i czas trwania sankcji.
 - 3.3.6. Odpowiedzialność maklerów giełd towarowych.

4. GIEŁDOWY RYNEK TRANSAKCJI GOTÓWKOWYCH

- 4.1. Typy towarów notowanych na giełdach towarowych w Polsce.
 - 4.1.1. Towary gotówkowe (energia elektryczna, gaz ziemny, inne).
 - 4.1.2. Prawa majątkowe zdefiniowane w ustawie Prawo Energetyczne.
 - 4.1.3. Uprawnienia do emisji CO₂.
 - 4.1.4. Specyfikacje instrumentów gotówkowych notowanych na giełdach.
 - 4.1.5. Dopuszczanie towarów do obrotu giełdowego.
- 4.2. Giełdowe rynki towarowe w Polsce.
 - 4.2.1. Towarowa Giełda Energii S.A.
 - 4.2.2. Rynek energii GPW S.A. (POEE).

- 4.3. Systemy notowań giełdowego gotówkowego obrotu towarowego.
 - 4.3.1. System kursu jednolitego.
 - 4.3.2. System notowań ciągłych.
 - 4.3.3. Aukcje (przetargi) towarowe.
 - 4.3.4. Transakcje pozasesyjne.
- 4.4. Harmonogramy sesji giełdowych.
- 4.5. Uczestnicy obrotu giełdowego.
 - 4.5.1. Członkowie giełdy.
 - 4.5.2. Animatorzy rynku (zasady uzyskania statusu animatora, obowiązki animatora).
- 4.6. Zlecenia giełdowe.
 - 4.6.1. Zawartość zleceń giełdowych.
 - 4.6.2. Typy zleceń giełdowych.
 - 4.6.3. Warunki specjalne realizacji zleceń (klauzule stop-loss etc.).
 - 4.6.4. Sposoby składania i modyfikacji zleceń.
- 4.7. Zasady ustalania kursu giełdowego i realizacji zleceń.
 - 4.7.1. Algorytmy ustalania kursu w poszczególnych systemach notowań.
 - 4.7.2. Zasady realizacji zleceń w poszczególnych systemach notowań.
 - 4.7.3. Ograniczenia wahań kursów.
- 4.8. Upowszechnianie informacji giełdowych.
 - 4.8.1. Ceduły giełdowe i inne metody publikacji informacji.
 - 4.8.2. Typy informacji giełdowych podawane do wiadomości publicznej dla poszczególnych rynków giełdowych.
 - 4.8.3. Indeksy giełdowe.
 - 4.8.3.1. Podstawowe indeksy giełdowego rynku gotówkowego.
 - 4.8.3.2. Metody kalkulacji indeksów.
 - 4.8.3.3. Sposób publikacji indeksów.
- 4.9. Zasady realizacji transakcji giełdowych.
 - 4.9.1. Zasady fizycznej dostawy towarów giełdowych.
- 4.10. Rozliczanie transakcji giełdowych.
 - 4.10.1. Podmiot rozliczający transakcje – izba rozliczeniowa, KDPW S.A.
 - 4.10.2. Członkostwo w instytucji rozliczającej.
 - 4.10.3. Podstawowe zasady rozliczania transakcji gotówkowych.
 - 4.10.4. Bank rozliczeniowy.
- 4.11. System Świadectw Pochodzenia.
 - 4.11.1. Typy świadectw pochodzenia.
 - 4.11.2. Rejestr świadectw pochodzenia.
- 4.12. Powiązania gotówkowego rynku giełdowego z rynkiem pozagiełdowym.
 - 4.12.1. Rynek energii elektrycznej.
 - 4.12.1.1. Wolumen bilansowania handlowego giełdy.
 - 4.12.1.2. Rynek bilansujący energii elektrycznej.
 - 4.12.1.3. Udział giełdy energii w przydziale zdolności przesyłowych w wymianie międzysystemowej.
 - 4.12.1.4. Operator Systemu Przesyłowego – PSE-Operator S.A.
 - 4.12.1.5. Operator Systemu Rozdzielczego.

5. RYNEK TERMINOWY

- 5.1. Klasyfikacja i mechanizm funkcjonowania instrumentów pochodnych.

- 5.1.1. Symetryczne instrumenty pochodne.
 - 5.1.1.1. Kontrakty terminowe forward.
 - 5.1.1.2. Kontrakty terminowe futures.
 - 5.1.1.3. Kontrakty swap.
- 5.1.2. Asymetryczne instrumenty pochodne.
 - 5.1.2.1. Opcje towarowe.
 - 5.1.2.2. Opcje instrumentów finansowych (indeksowe, walutowe, procentowe).
 - 5.1.2.3. Warranty opcyjne.
- 5.2. Historyczne uwarunkowania powstania rynku kontraktów terminowych.
- 5.3. Mechanizmy działania rynku transakcji terminowych.
 - 5.3.1. Cechy kontraktu terminowego futures i jego specyfikacja.
 - 5.3.2. Rodzaje kontraktów terminowych futures.
 - 5.3.2.1. Towarowe kontrakty terminowe (surowce, artykuły rolne, rodzaje energii).
 - 5.3.2.2. Finansowe kontrakty terminowe (akcje i indeksy akcji, stopy procentowe, waluty, ubezpieczenia).
- 5.4. Zasady wyceny kontraktów terminowych forward i futures.
 - 5.4.1. Arbitrażowy model wyceny.
 - 5.4.2. Pojęcie cost-of-carry (koszt przechowania).
 - 5.4.3. Pojęcie convenience yield.
 - 5.4.4. Baza rynku terminowego, ryzyko bazy i zjawisko konwergencji cen terminowych i spot.
 - 5.4.5. Arbitraż cash-and-carry i reverse-cash-and-carry.
 - 5.4.6. Pojęcie contango i backwardation.
 - 5.4.7. Różnice w wycenie kontraktów forward i futures.
- 5.5. Czynniki ryzyka na rynku terminowym.
 - 5.5.1. Ryzyko rynkowe.
 - 5.5.2. Ryzyko płynności.
 - 5.5.3. Ryzyko specyficzne.
 - 5.5.4. Ryzyko prawne.
 - 5.5.5. Ryzyko dostawy.
- 5.6. Metody wykonania kontraktów forward i futures.
 - 5.6.1. Fizyczna dostawa instrumentu bazowego.
 - 5.6.2. Rozliczenie gotówkowe (cash settlement).
- 5.7. Kontrakty terminowe jako narzędzie zarządzania ryzykiem niekorzystnej zmiany ceny.
 - 5.7.1. Hedging zakupowy.
 - 5.7.2. Hedging sprzedażowy.
 - 5.7.3. Współczynnik zabezpieczenia dla minimalnej wariancji i optymalna ilość kontraktów w strategii zabezpieczających.
- 5.8. Strategie inwestycyjne z wykorzystaniem kontraktów futures.
 - 5.8.1. Proste strategie inwestycyjne (long, short).
 - 5.8.2. Strategie spreadowe.
 - 5.8.2.1. Spready kalendarzowe (intracommodity spread).
 - 5.8.2.2. Spready międzytowarowe (intercommodity spread).
- 5.9. Mechanizmy działania rynków opcji na giełdzie towarowej.
 - 5.9.1. Klasyfikacja opcji.
 - 5.9.1.1. Opcje kupna (call) i opcje sprzedaży (put).
 - 5.9.1.2. Opcje europejskie, amerykańskie, atlantyckie, bermudzkie.
 - 5.9.1.3. Opcje klasyczne (plain vanilla) i opcje egzotyczne.

- 5.9.2. Cechy i warunki kontraktu opcyjnego.
- 5.9.2.1. Instrumenty bazowe opcji.
- 5.9.2.2. Termin realizacji opcji.
- 5.9.2.3. Sposób wykonania opcji: dostawa fizyczna, rozliczenie gotówkowe.
- 5.9.2.4. Cena wykonania opcji.
- 5.9.2.5. Cena opcji (premia opcyjna).
- 5.10. Podstawy teorii wyceny opcji.
- 5.10.1. Wartość wewnętrzna i wartość czasowa opcji.
- 5.10.2. Czynniki wpływające na wartość opcji.
- 5.10.3. Miary wrażliwości opcji (alfabet grecki opcji).
- 5.10.4. Granice cen opcji.
- 5.10.5. Parytet opcji put i call.
- 5.11. Strategie inwestycyjne rynku opcyjnego.
- 5.11.1. Proste strategie inwestycyjne.
- 5.11.1.1. Covered call writing.
- 5.11.1.2. Protective put.
- 5.11.1.3. Syntetyczne pozycje opcyjne.
- 5.11.2. Strategie spreadowe.
- 5.11.2.1. Spready wertykalne (pionowe): bull spread, bear spread, motyl, kondor.
- 5.11.2.2. Spready horyzontalne (czasowe).
- 5.11.2.3. Spready diagonalne.
- 5.11.3. Strategie kombinacji opcji call i put.
- 5.11.3.1. Strategia straddle.
- 5.11.3.2. Strategia strangle.
- 5.11.3.3. Strategie strip i strap.
- 5.11.4. Przypadek szczególny: strategie zerokosztowe.
- 5.12. Zarządzanie ryzykiem z wykorzystaniem opcji.
- 5.12.1. Zabezpieczenie przed wzrostem cen.
- 5.12.2. Zabezpieczenie przed spadkiem cen.
- 5.12.3. Delta hedging.
- 5.13. Uczestnicy rynku terminowego.
- 5.13.1. Asekurujący (hedgers).
- 5.13.2. Speculanci (public speculators).
- 5.13.3. Arbitrażyści.
- 5.14. Giełdowy towarowy rynek terminowy w Polsce.
- 5.14.1. Giełdy organizujące terminowy rynek towarowy.
- 5.14.2. Instrumenty pochodne notowane na giełdach w Polsce.
- 5.14.2.1. Standardy kontraktów.
- 5.14.2.2. Dopuszczanie instrumentów do obrotu giełdowego.
- 5.14.2.3. Systemy notowań instrumentów pochodnych.
- 5.14.2.3.1. System notowań ciągłych.
- 5.14.2.3.2. System aukcyjny.
- 5.14.2.3.3. Transakcje pozasesyjne.
- 5.14.2.4. Harmonogramy sesji giełdowych.
- 5.14.2.5. Uczestnicy obrotu giełdowego.

- 5.14.2.5.1. Członkowie giełdy.
- 5.14.2.5.2. Animatorzy rynku (zasady uzyskania statusu animatora, obowiązki animatora).
- 5.14.2.6. Zlecenia giełdowe.
 - 5.14.2.6.1. Zawartość zleceń giełdowych.
 - 5.14.2.6.2. Typy zleceń giełdowych.
 - 5.14.2.6.3. Warunki specjalne realizacji zleceń (klauzule stop-loss etc.).
 - 5.14.2.6.4. Sposoby składania i modyfikacji zleceń.
 - 5.14.2.6.5. Limity transakcyjne.
- 5.14.2.7. Zasady ustalania kursu giełdowego i realizacji zleceń.
 - 5.14.2.7.1. Algorytmy ustalania kursu w poszczególnych systemach notowań.
 - 5.14.2.7.2. Zasady realizacji zleceń w poszczególnych systemach notowań.
- 5.14.2.8. Upowszechnianie informacji giełdowych.
 - 5.14.2.8.1. Ceduły giełdowe i inne metody publikacji informacji.
 - 5.14.2.8.2. Typy informacji giełdowych podawane do wiadomości publicznej dla poszczególnych rynków giełdowych.
- 5.14.2.9. Rozliczanie transakcji terminowych.
 - 5.14.2.9.1. Podmioty odpowiedzialne za rozliczenia: izby rozliczeniowe.
 - 5.14.2.9.2. Depozyty zabezpieczające: wstępne depozyty zabezpieczające, depozyty uzupełniające, depozyty dostawy.
 - 5.14.2.9.3. Mechanizm codziennych rozrachunków (marking-to-market).
 - 5.14.2.9.4. Rozrachunki pieniężne.
 - 5.14.2.9.5. Dostawa instrumentów bazowych.

6. PODSTAWY MATEMATYKI FINANSOWEJ

- 6.1. Procent prosty i procent składany.
- 6.2. Stopa procentowa nominalna i efektywna.
- 6.3. Dyskonto i stopa dyskonta.
- 6.4. Wartość pieniądza w czasie.
 - 6.4.1. Wartość bieżąca.
 - 6.4.2. Wartość przyszła.
 - 6.4.3. Wartość bieżąca skumulowanej renty.
 - 6.4.4. Wartość przyszła skumulowanej renty.
 - 6.4.5. Stopa zwrotu z inwestycji.
 - 6.4.6. Wpływ inflacji na stopę zwrotu z inwestycji (realna stopa zwrotu).
- 6.5. Kredyty.
 - 6.5.1. Oprocentowanie nominalne i efektywny koszt kredytu.
 - 6.5.2. Kredyty o równych płatnościach rat kapitałowych.
 - 6.5.3. Kredyty o równych spłatach.
 - 6.5.4. Kapitalizacja odsetek.

7. SYSTEM ROZLICZENIOWY GIEŁD TOWAROWYCH W POLSCE

- 7.1. Giełdowa izba rozrachunkowa.
 - 7.1.1. Tworzenie i ustrój organizacyjny giełdowej izby rozrachunkowej.
 - 7.1.2. Zezwolenie na prowadzenie giełdowej izby rozrachunkowej.
 - 7.1.3. Organizacja giełdowej izby rozrachunkowej i zasady jej działania.
 - 7.1.4. Zadania giełdowej izby rozrachunkowej.
 - 7.1.5. Regulamin giełdowej izby rozrachunkowej.

-
- 7.2. Członkowie giełdowej izby rozrachunkowej. Prawa i obowiązki członków.
 - 7.3. Organizacja i prowadzenie rozliczeń transakcji giełdowych.
 - 7.3.1. System finansowego rozliczania kontraktów terminowych.
 - 7.3.2. System rozliczania kontraktów poprzez fizyczną dostawę instrumentu bazowego.
 - 7.4. Gwarantowanie zobowiązań i wierzytelności wynikających z transakcji giełdowych.
 - 7.5. Zakres odpowiedzialności giełdowej izby rozrachunkowej.
 - 7.6. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych jako giełdowa izba rozrachunkowa.